

A Bergen-Belseni Emlékmű

Pár éve Brémában jártunk. Az obernheidei község emlékművet emelt annak a sok száz munkásnőnek az emlékére, aki ott lakott, és Brémában a romeltakarításnál dolgozott. Bréma városa meghívta azokat, akiket el tudott érni, akik ott dolgoztak, lengyeleket és magyarokat. Meghívta egy hétre vendégségbe, állták az összes költséget, szállodában laktunk, sőt napi húsz márka zsebpénzt kaptunk. Ennek keretében busszal levittek bennünket Bergen-Belsenbe is. Mert különben nem mentem volna el, rettenetes volt, tragikus hatással volt rám az egész. Olyan sírógörcsöt kaptam, hogy alig bírtak észhez téríteni, mert megnéztem a filmet, amit ott vetítettek. A tábor helyén emlékműveket helyeztek el, hiszen a halottak tömegsírokban vannak ezerével. A bulldózzal behányt halottak. Az emlékköveket a mai napig az amerikai hadsereg őrzi. Ez a kép itt készült a csoporttal, akikkel voltam. Amikor deportáltak minket, légítámadások közepette, 1945.

április ötödike körül hol nyitott vagonokban, hol gyalog megérkeztünk Bergen-Belsenbe, a borzalmak házába. A gonoszság, az aljasság mindenét megtaláltam itt. Csak ne jusson eszembe! Hemzsegett a poloska, a tetű. A halálra soványított emberek között nem ismertem meg a volt osztálytársamat. Az embereknek ruhájuk nem volt, csak rongyok. A halottakat két lábuknál fogva húzta két másik munkaszolgálatos. Ha valaki nem bírta, akkor ott volt a kápó, furkósbottal agyonverte, és akkor már azt is húzni lehetett a tömegsírba, amelyik ott volt [A kápó a lágerekben kisegítő rendőri, fegyelmező és munkairányító feladatokat ellátó, több-kevesebb kedvezményben részesülő fogoly. -- A szerk.]. Borzalmak!